

www.dereta.rs

Biblioteka

IN

Urednici izdanja

Aleksandar Šurbatović

Anja Marković

Naslov originala

Perihan Mağden

İKİ GENÇ KIZIN ROMANI

This book is published by the support of ITEF
İstanbul Tanpınar Literature Festival
Ova knjiga je izdata uz finansijsku pomoć ITEF-a

Copyright © Perihan Mağden
Copyright © Kalem Literary Agency
Copyright © ovog izdanja Dereta

PERIHAN MAGDEN

Dve devojke

Prevod s turskog
Vesna Gazdić

Beograd
2016.
DERETA

Tulaj Tuni

Močvara

Zimsko sunce raseklo je tamu poput isukanog noža.

Nadnelo se nad morsku lepotu.

Prvi od dvojice rođaka nije bio u stanju da to primeti. Šta li su mu more i ova staklena svetlost resko svežeg dana donosili u ovaj rani sat? Koliko ribe? Sa uzdahom je poželeo svoj topli, verni krevet. Nije voleo ribarenje. Prepuštanje čudima mora. Rizik. Sudbinu. To mu je unosilo nemir.

Izgubio je strpljenje. „Hajde”, reče. „Hajde, čoveče. Što si stao?”

„Pogledaj, tamo nešto ima”, reče drugi rođak. Ovaj za motorom. Ne onaj nervozni što gleda u daljinu, već ovaj što pogledom pretražuje trsku.

„Brate, teraj dalje, šta god da je.”

„Vidi ono što se mrda levo-desno. Tamo, bogami, nešto ima. Vidi, čoveče! Hajde da se približimo i bacimo pogled.”

„Ma šta nas se tiče! Uostalom, guzica nam se zaledila jutros. Hajde, sine, teraj napred.”

„Pazi kako se drma. Čoveče, ono je jakna. Neko je tamo, kunem se. Hajde da vidimo šta je. Učinićemo dobro delo.”

Mali čamac je zašao u trsku dokle je bilo prohodno.

Ono što se mrdalo bio je ogromni tamnoplavi kaput.

Licem okrenuto nadole, telo je plutalo po površini vode.
Kao da posmatra morske dubine.

Noge i ruke vise.

Leđa i kaput su gore, na površini. Puni vazduha.

„Gle, davljenik! Ali, kako li ga ugledah s tolike razdaljine? Rekoh ti ja da se neko udavio”, reče drugi uzbuđeno.

Čovek izvadi veslo iz spremišta i zakači njegovim krajem kaput par puta. Kaput se zaglavio među trskom i, ne mogavši da otplovi, ljuljuškao se tamo-amno nošen strujom poput jedrenjaka napetih jedara.

Na kaputu je bilo napisano nešto crvenom bojom. Neka-kvo slovo, šta li? Znak množenja. Jedno X.

Krajnje glup i detinjast, znak je ublažavao mučan i težak prizor leša. Činio situaciju manje surovom. Začudio ih i zaprepastio. Drugi rođak nije mogao da se obuzda, te je mlatnuo još par puta veslom po kaputu.

„Dosta, čoveče”, reče prvi. „Dovoljno si mlatio jadnika. A meni si upropastio dan. Ti, lovče na mrtve!”

Trebalo je da izađu na obalu i pozovu policiju. Mnogo je problema i nevolja! Ali prvi rođak iznenada shvata da je neočekivano srećan. Oslobodio se današnjeg ribolova! Da li bi mogao da odspava kada kroz nekoliko sati stigne kući? Mogao bi.

Drugi rođak je s velikim žarom uradio sve što treba da uradi revnosni pronalazač leša.

Odveo je policiju u tršćar na „mesto zločina”. Stajao je u pesku kao ukopan i prilično se načekao dok su vadili telo iz vode. Išao je za njima kada su nosili leš ka vozilu. Netremice ga je gledao. Ni sekundu nije odvojio pogled s njega sve dok nisu zatvorili vreću.

Ruke tog glomaznog tela bile su smežurane kao one u pralje, lice mu je bilo neobično ružičasto, noge natečene – na jednoj je još uvek imao cipelu, a na drugoj čarapu koja samo što nije spala... (Iako mu je prošlo kroz glavu da navuče tu mokru čarapu na ružičasto meso, plašio se da bi leš bez čarape bio nepotpun.)

Izvađeno telo pripadalo je mladoj osobi: visok, debeo mladić nakostrešene plave kose od nekih dvadesetak godina.

Drugi rođak je halapljivo urezivao svaku pojedinost u svoje pamćenje. Sa vojnicima je stigao u policijsku stanicu. Dao je izjavu policiji. Posle je otišao u seosku kafanu i do detalja ispričao sve što je upamtio.

Kad je završio, prisutni u kafani su rekli: „Eh, šta ti je život, ode čovek.”

Prema nalazu lekara, momku su rane po vratu i telu nanesene oštrim predmetom. Znači da se nije udavio. Izboden je nožem i bačen. U njihov, seoski rit. To je na neki način uvreda. Ispada da je njihova trska ukleta.

Pričajući o tome, drugi rođak je zaplakao malo, ali od srca. Poručujući peti čaj, prvi rođak je rekao: „Hoće on da vidi mrtvaca! Uništio si mi dan. Otišli smo da pecamo ribu, a upecali smo leš. U stvari, greška je petljati s tobom bilo šta. Ja sam kriv što se upuštam s tobom u posao.”

„Čega se sve čovek neće nagledati”, reče jedan od kafanskih mudraca. „I smrti i života. Izgleda da je u pitanju mlad čovek. Momak.”

„I to debeo”, reče drugi rođak. „Šestorica vojnika su ga jedva preneli do kola. Bio je ogroman.”

„U smrti nema mladih i starih, nema debelih i mršavih”, reče mudrac podižući glas kako bi ostavio jači utisak. „To je lutrija u kojoj se ne zna ko će kada biti izvučen.”

„E, da”, javi se neko drugi. Jedan od onih koji nisu pametni kao mudrac, ali potvrđuju njegove reči. „Naopaka obrnuta lutrija: red za umiranje.”

„Izboli su ga nožem”, reče drugi rođak. „Odavde dovde. I napisali znak na jakni: crveni iks.”

Drugi rođak je detaljima vezanim za zločin uskomešao kafanu.

„Ma pusti”, reče mudri čovek. „Našao si ga pre nego što su ga izjele ribe, more i ptice. To je dovoljno.”

„Zaveži kad ti kažem”, reče prvi. „Ne davi nas više. Neki jadnik je umro i nema ga više. Začepi, bolje da što pre zaboravimo šta se desilo.”

„Učinio sam dobro delo. Neko ga sigurno čeka.”

„Dočekaće ga zahvaljujući tebi”, reče prvi. „Vратиće se kući mrtav.”

„Bolje i tako nego nikako”, reče drugi. Viđeni prizori mu opet prođu kroz glavu i on zadrhta. Oči mu se polako napuniše suzama. Prože ga jeza. To osećanje sahrani njegovu sreću. Nikome to nije rekao.

U prvom policijskom izveštaju navodi se da je preminuo najverovatnije podlegao povredama zadobijenim oštrim predmetom pre nego što je bačen u vodu. Ustanovljeno je 12 manjih i većih povreda u predelu srca, vrata, po rukama i dlanovima.

Pol: Muški

Visina: 183 cm

Težina: 102,5 kg

Prema udžbeniku sudske medicine neophodno je utvrditi i:

- 1) Ko je žrtva?
- 2) Kada je nastupila smrt?
- 3) Koliko dugo se leš nalazio u vodi?
- 4) Je li žrtva bila živa ili mrtva pre nego što je dospela u vodu?
- 5) Da li se utopila? Šta je uzrok smrti?
- 6) Šta je mogući uzrok smrti nakon što su istraženi mesto i okolnosti, i u obzir uzeti autopsija i toksikološki nalazi?
- 7) Moraju se razgraničiti antemortalne i postmortalne povrede, kao i artefakti.

Ulazni otvori rana su ravnomerni. Oba otvora su uska. Dužina rana je veća nego njihova dubina. Oko otvora rane nema modrica.

Prema policijskom izveštaju, stradali je na sebi imao kaput, pantalone, košulju, donji veš, čarape i jednu cipelu.

Tamnoplavi kaput: *Paul&Shark*

Teget-crveno-beli štraftasti duks: *Tommy Hilfiger*

Farmerke: *Ralph Lauren*

Teget čarape: *Lacoste*

Beli veš: *Marks&Spencer*

Mokasine broj 44: *Gucci*

Dužina penisa: 9 cm

Znak ispisan crvenim sprejom na poledini *Paul&Shark* kaputa neće biti spomenut ni u jednom izveštaju.

Ni marke garderobe koju je imao na sebi.

Ni dužina penisa. I ovaj podatak biće, naravno, izostavljen iz svih izveštaja.

Behijino stanje

Tuga se ugnezdila u Behije kao kakva nepoželjna ptica. Ona tumara ulicama.

Izgleda kao da će je sam dodir rasplakati. Ali ona nije sasvim sigurna zašto je to tako. Nije depresivna, čak joj je malčice bolje. Ne, u mnogo je boljem stanju, onom podnošljivom. STANJE UZNEMIRENOSTI: u tom stanju ona je, znate, krvavocrveni balon koji se neprekidno naduvava i svakog časa može pući. Tada ima još jednu unutrašnjost u sebi, zbog koje joj je tesno, koja je pritiska, oduzima joj dah, steže je i guši.

To je najgore od svih stanja. Iscrpljuje, uništava i nemoćuće je suprotstaviti mu se. Zbog nje se gnuša same sebe. Pošto njena prava unutrašnjost nikako ne može da se skrasi i smesti u nju, a taj neprijatni balon je proždire, davi i ostavlja bez vazduha, Behije tada poželi da se preseli u novo telo.

Želi da se reši tog jadnog, tesnog, dotrajalog tela koje koristi tačno šesnaest godina, da ga zafrljači na gradsko smetlište i pobjegne u novo.

Behije može dospeti i u treće stanje: STANJE BESA. U ovom stanju, ona oseća kako joj glava pulsira od nerviranja. Ima vrtoglavicu. Obnevidi i u glavi joj neprekidno zuji

neuračunljivi komarac. U trenucima kad joj padne mrak na oči, spremna je doslovno na sve. Može sve da sruši. Zapali. Ignoriše.

Ovo treće stanje, koje joj ne dosađuje koliko druga dva, plaši Behije. Plaši je jer ona zna za šta je sve sposobna tada. Istovremeno ga i voli. Voli tu moć. Snagu. Ljutinu, pomračenje, otrgnutost kontroli, istinsko oslobađanje. Voli moć tih zlih duhova.

Sada, dok nesvesno tumara levo-desno, Behije želi da se sita isplače zbog pomisli kako su TUGA, NEMIR i BES tri jedina za nju podesna stanja koja će je zauvek pritiskati. Teška i bolna osuda.

Iako želi da plače, suze ne naviru. I tako godinama. Prokleta potreba da se isplače, koja je opseada kada je tužna, momentalno blokira suze. Ozbiljna blokada. Začepljenje. Čep. Kamen. Skamenjeno. Stanje.

Behije je poslednji put plakala kad je imala sedam i po godina. Sa sedam i po godina se – pamti taj dan – poslednji put sita isplakala zbog majke, koje joj je bilo žao, a i zato što je se stidela. Od tog dana ne voli majku. Ne voli nikoga. Ne može ljudski ni da se isplače.

Jedino što oseća je ogroman stid. Sramota ju je majke, oca, starijeg brata, rođaka, komšija, nastavnika, svega što vidi na ulici i na televiziji, svega čime je svakodnevno okružena. Sve je sramotno i ona to neprekidno oseća. Ona propada u zemlju od stida. Ona propada, a svi ostali ostaju na površini.

Muka joj je i nema više snage da gleda i da oseća sramotu. Ali i dalje, i dalje se najviše stidi majke. Stidi se i – toga što se od svega u životu najviše stidi nje.

U toj finoj toploti jesenjeg predvečerja, Behije hoda bez prestanka i sve je veća spram nepristajanja svog bića na utehu. Ona je prosto ogromna. Crni kamen asfalta. Bode je. Kamen asfalta. Kamen.

Više ne zna koliko dugo hoda: dosta je pešačila. Do dna svog bića.

Tužna je zato što želi a ne može da plače, zato što ne može da izbaci to lepljivo osećanje iz sebe, zato što se stidi jer je svi stalno sramote, zato što, ma koliko pritiskala svoju dušu, ma koliko grabila lopatu i kopala, ne može da pronade utehu, podstrek, odušak, nežnost, spokoj u sebi. Rastrzana je i naduvena. Oronula i skamenjena. Strašno je tužna. Neće moći to da podnese. Toliko. Tužna. Behije.

Neće moći da izađe iz trougla ovih stanja. Okovana je u lance. Zaptivena. Nepokretna. Gotova. Došao je kraj. Želi da izađe iz ovog omotača koji koristi već šesnaest godina, da skine ovaj ružni i zarđali oklop, da pobegne, da odleti.

Ne! Ne može dalje u ovom telu.

Njena tuga se širi, premašuje granice nezadovoljstva. Sada će doći onaj veliki talas i potopiti je. Sama je to tražila. Nije ga zadržala. Talas nezadovoljstva!

Trebalo je nešto preduzeti i zaustaviti ga. Ne želi. Ne želi!

Behije prinosi desnu ruku ustima i počinje životinjski da je grize. Do krvi. Njeni zubi se jako zarivaju u meso.

Kada naposletku izvadi ruku iz usta, vidi koliko krvvari.

„Dosta je više”, kaže samoj sebi. „Dosta je više. Pogledaj šta si uradila s rukom. VIDI!, šta si uradila s rukom. VIDI!, šta si uradila. Dosta više. DOSTA. DOSTA.”

Oseća kako počinju da joj klecaju kolena. Mnogo je umorna. Veoma je iznurena. Survava se tu, na pločnik.

Sreća pa je ulica lepa, s ogromnim rastinjem. Klekla je ispod jednog starog i velikog drveta. Želi da podigne glavu i posmatra lišće u krošnji. Kao da bi je ono razumelo. Želi da vidi koje je to drvo.

Ali nije u stanju. Nije u stanju da podigne glavu i pogleda. I najednom, dok Behije sedi pod tim starim platanom – kasnije će se tog drveta uvek sećati kao PLATANA, premda to nije mogla da zna – glavom naslonjena na koru drveta, ruku i nogu omlitavelih od umora i šake koja i dalje uporno krvari, u njoj počinje suptilno da se rađa nekakvo novo osećanje.

OSEĆANJE – IZBAVIĆEŠ SE: to mu je ime.

Nešto će se desiti. Za tri, pet, sedam dana, nedelja, meseci, godina. Ne budi tužna. Desiće se nešto. Bogami hoće. Patiš od sedme godine. Ne pristaješ na utehu. Mnogo si propatila. I čekala. Ostani sad u ovom telu. Ne idi nikuda. Desiće ti se nešto mnogo lepo. Nešto divno, pozitivno i simpatično. Dospećeš u savršeno stanje: stanje dobrote, poleta, radosti, sreće, euforije. Eto, uspelo je. Nisi džabe kvarila. Ne briši se. Evo ti napokon lepe vesti: osećaj da ćeš se izvući.

Behije na neobičan način sluša sve ovo.

Ušima svoje duše. Neverovatno. Mnogo lepo. Kao da je smrt došla po besnog psa u njoj. Crni asfalt propada. Kapi vode zapljuskuju je iznutra. Upravo takvo jedno stanje: umivanje duše. Kamen pada. Padaaaa.

Neki stariji čovek je pita: „Devojko, jesi li dobro?”

„Dobro sam, čiko. Dobro sam.”

„Dobro, sine. Nemoj da se razboliš.”

Nosi se. Ne izazivaj me da ti svašta kažem. Šta se tebe tiče što ja čučim ispod ovog drveta?

Upravo bi ove reči u normalnim okolnostima prošle Behije kroz glavu. Međutim, nisu. Smešno joj je što nisu. Na kratko se zakikoće, još uvek oslonjena na stablo.

Potom ustaje. Zavlači nepovređenu ruku u džep od pantalona. Ostalo je barem dva miliona. Maše taksisti i ulazi u kola. Vozi se za milion, a onda ide pešice od glavne ulice do svoje zgrade. Kolena joj još uvek klecaju. Ali njoj je dobro, kako joj godinama nije bilo i nije moglo da bude. Laka je kao ptica. Ptica. Lagana ptica Behije. Nova ptica.

Ulazi u zgradu ne registrujući ništa, ama baš NIŠTA, i penje se na treći sprat do stana broj pet.

Pritiska zvono. Njena majka otvara vrata.

„Mama, ja ću spavati.”

„Dobro, Behije.”

Zatvara vrata sobe i ne veruje samoj sebi.

Umalo da kaže majci „majčice”.

Majčice, ja ću spavati.

Ućutala je pre nego što se reč otrgla sa usana. Da je čula, njena majka bi verovatno pala u nesvest.

Majčice? Ma šta kažeš!

Obučena se baca na krevet. Mnogo joj se spava. Neviđeno. Dobro, da li će ovo otperjati iz nje do sutra? Osećanje – spasićeš se, desiće ti se nešto lepo? Ulaže napor da se uplaši. Ne ide joj. Zato što je sigurna. Tako POTPUNA.

Prepušta se peščanim plažama okupanim talasima sna. Oseća i blago uzbuđenje jer kao da zna koja Behije će se probuditi sledećeg dana. Sladak neki osećaj.

Sladak? Ne baš! Nemam pojma.

Perihan Magden
DVE DEVOJKE

Za izdavača
Dijana Dereta

Glavni i odgovorni urednik
Aleksandar Šurbatović

Lektura
Dijana Stojanović

Korektura
Aleksandra Šašović

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-056-5

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2016.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižare DERETA
Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503
Banovo brdo, Dostojevskog 7, tel.: 011/ 35 56 445, 30 58 707

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.512.161-31

МАГДЕН, Перихан, 1960–

Dve devojke / Perihan Magden ; prevod s turskog Vesna Gazdić. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2016 (Beograd : Dereta). – 273 str. ; 21 cm. – (Biblioteka In / [Dereta])

Prevod dela: İki genç kizin romani / Perihan Mağden.
– Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-6457-056-5

COBISS.SR-ID 221670412